

16.7.2011

Vážení přátelé,
Milí krajané,
Sestry a bratři

VÁŽENÍ HOSTĚ,

Chtěl bych vzpomenout, jako jeden z posledních žijících svědků, na tragedii Českého Malína na Volyni.

Také proto, že dnes uplynulo 68 let od spáchání zločinu fašismem dne 13. července 1943 – v podvečerních hodinách na nevinných občanech.

Tak jako nesmí být zapomenuto na české Lidice a Ležáky, francouzský Oradur a stovky ukrajinských vesnic a měst, včetně Českého Malína, které se staly obětí nacistického teroru za druhé světové války.

Chci vám vyprávět můj příběh, který jsem prožil jako pacient v malé nemocnici v Českém Malíně v této době. V této nemocnici zde působil oblíbený Dr. Gross se svou manželkou, oční lékařkou a ukrajinský místní felčar Omelčuk. Po celou dobu zde žil klidně s celou rodinou a dvěma dětmi, pečlivě se staral o své pacienty, byl vždy vlídný a ochotný ke každému.

Toho osudného dne 13. července r. 1943 zde byl jako pacient i mladý jednadvacetiletý Boumil Filípek – z Českých Novin. Na pokoji bylo šest mužů – z toho jeden desetiletý chlapec. Ráno, kdy ještě leželi, vběhl do pokoje sanitář a volal : Němci jsou v Malíně, je jich tam plno, jsou ozbrojeni automaty a kulomety.

Oknem z pokoje nemocnice bylo vidět, jak ozbrojení vojáci vyvádějí z domů lidi, muže, ženy. Starce i děti, také dobytek ze stájí – to znamenalo, že se bude něco dít. Kam je vedou?

U nemocnice pod lipou byl stolek s lavičkami. Tam seděli tři SSmani s Dr. Grossem, který uměl německy, a zdálo se že se baví klidně. Z dálky se nedalo odhadnout o čem, proto Bohouš se rozhodl jít si stěžovat lékaři na svůj špatný zdravotní stav, aby se něco dověděl. Dal si šálu na krk a šel zjistit náladu pod lipou. Vrátil se uklidňovat pacienty : „snad se nic zlého neděje, esesáci se bavili s doktorem v klidu a popíjejí kávu, není třeba se obávat“.

Přesto však nedůvěřivě oknem z pokoje dl sledoval, co se děje venku. Za chvíli zahlédl tři ozbrojené esesáky, pak vcházeli do nemocnice. Rychle všichni v pokoji ulehli. Dveře se hlučně otevřeli, dva vojáci s namířenými automaty zůstali u dveří, třetí žádal od pacientů doklady o totožnosti. Třem ukrajinským pacientům přikázal vstát, které pak odvedli. Malý ukrajinský chlapec, rozespalý a vylekaný, pohledem na nemřenou zbraň a zle obličeje, nerozuměl německé otázce –² jestli je ukrajinec. Pohotový Bohouš Filípek je přesvědčil , že je také Čech.

Když odešli, pozorovali jsme z okna co se děje a ty tři pacienti, které odvedli se venku rozprchli na všechny strany, ovšem to už se rozštěkaly automaty, ani jeden z nich se nezachránil – byli to první oběti Českého Malina.

Dveře se otevřeli do našeho pokoje, vešla sestřička a sdělila nám, že odvedli našeho doktora, jeho ženu i obě děti. To už nad vesnicí kroužilo letadlo. Jeho hukot se mísil se štěkotem psů, řvaním esesáků a řevem hnaného dobytka.

Ulicí hnali hitlerovští katani skupinu žen, dětí a starců. Ženy v náručí s malými dětmi, s kojenci, ty větší držely za ruce. Jedna mladá žena v pokročilém těhotenství, náručí

sotva dvouleté děvčátko. Stařenka zřejmě s malou vnučkou, plačící, asi čtyřletý kluk se křečovitě držící máminy sukně, která nese v náruči dvě menší děti. To byl obrázek, na který nikdy nezapomenu. Celou tuto skupinu hnali do Činkovy stodoly, sousedící s nemocnicí. Stodolu uzavřeli a kolem zalehli esesáci s kulomety. Proti komu ? - vždyť tam jsou pouze bezbranné ženy, děti a starci ?!!!

To již pobíhali paliči – vrahové – v jedné ruce věchet hořící slámy a v druhé pistole. Stodola začala hořet. Praskot ohně se mísil s výbuchy granátů a střel automatů. To už hořela celá vesnice a oheň bylo vidět až 50 km daleko. Někteří se snažili vyběhnout ven, ale komu se to podařilo, snadno se stal terčem kulometu. Jedné z žen se málem podařilo utéct, střela ji však téměř v poslední chvíli zastihla, zůstala viset na plotě a tam uhořela.

To už jsem pochopil, že musíme udělat něco pro záchranu holého života té hrstky lidí, která v nemocnici zůstala. Je třeba se dostat ven, ale kam? Všude plno vojáků – zabijáků. Sklep – napadlo Bohouše. Jak se tam však dostat? Ten byl asi 7 metrů od vchodu nemocnice – kde se uchovávaly potraviny. Proti schodům kratší chodba a na konci byl regál na potraviny – kterými se platilo za léky. Asi 14 osob se plížením – zahaleno dýmem plížilo nepozorováno – do sklípku. Většina se vtěsnala na brambory, někteří pod regál s jídlem, kde byl také Bohouš. Na něho byl přimáčknut Serjoža – sanitář, jako třetí tam byla žena ze sousední vesnice. Ve sklepe byla tma, jenom pootevřenými dveřmi dopadaly sluneční paprsky na regál.

V tom vešli dva esesáci, ten jeden začal sbírat potraviny do baťohu, druhý zůstal stát na schodišti. Ve sklepe bylo naprosté ticho. Zvenčí pronikal hluk, nářek, rachot střelby,

praskot ohně hořící stodoly a domů. Ten jeden zařval, zřejmě nás tam spatřil. Vyběhl nahoru a hodil dolů granát. Ten se zastavil u nohy Bohouše a jeho duchapřítomnost ho osvětila a granát odkopl asi o metr. Během několika vteřin začal šumět a vtom explodoval. Tato rána snad uspokojila nahoře čekající němce. Ovšem co se dělo v tom sklepě tak to bylo peklo. Žena, která ležela s námi – jí utrhly obě nohy, Serjoža měl zraněnou ruku a Bohouš utrpěl popáleniny na prsou. V sousedním levém sklípku, kde bylo více lidí, se kupodivu nic nestalo. Nebylo čím dýchat. Nářek zraněné ženy zmlkl. Lidé se z prvního leknutí uklidnili. Jenom malé asi roční dítě soustavně plakalo v mamčině náruči. Dvakrát se v zamřížovaném otvoru sklepa objevil čenich psa, ten zavrčel .. a nic. Byly to hrozné chvíle čekání jestli se němci nevrátí. Bohouš vzal dítě do náruči a laskáním se mu podařilo nemluvně uklidnit. Ostatní to považovaly za zázrak – co by se stalo, kdyby se esesáci vrátili?

4

Čekali jsme do noci co bude dál. Celý podvečer až do noci pronikal řev zbylého popáleného dobytka, který zmateně chodil sem - tam. Bylo už kolem půlnoci a Bohouš vykroukl ze sklepa zjistit jaká je situace. Vtom rozeznal blížící se kroky ke sklípku. Byl to druhý sanitář Ríša. Sdělil nám, že všichni zahynuli, celá obec vyhořela a dosud hoří, doktora oběsili a jeho ženu a děti zastřelili. Po rychlém rozhonutí jsme po malých skupinách vyšli a přes pole s obilím a les, jsme se plížili do vedlejší vesnice Ostrožec.

V ničivých plamenech zahynulo v Českém Malíně **374 obětí** – mužů, žen, starců a dětí včetně nemluvnat za zoufalého křiku a nářku.

Dnes i my se skláníme s neskryvaným pohnutím a
v hluboké úctě před jejich památkou.
Vyjadřujeme své přání i naději, že se podobné zločiny proti
lidskosti N E B U D O U opakovat.

Čest jejich památce.

V Žatci, 16. 7. 2011